

Dz.U. 1991 Nr 41 poz. 176

U S T A W A
z dnia 19 kwietnia 1991 r.

o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1.

W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1976 r. Nr 7, poz.36, z 1980 r. Nr 22, poz.81, z 1982 r. Nr 11, poz.83, z 1983 r. Nr 39, poz. 175, z 1987 r. Nr 14, poz.82, z 1988 r. Nr 19, poz. 129, z 1989 r. Nr 19, poz. 101 i Nr 75, poz.444 oraz z 1990 r. Nr 16, poz. 94, Nr 29, poz. 171 i Nr 67 poz. 397) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 21:

a) dodaje się nowe ust.2 i 3 w brzmieniu:

"2. Kadencja Sejmu rozpoczyna się w dniu pierwszego posiedzenia i trwa do czasu zebrania się posłów na pierwszym posiedzeniu Sejmu następnej kadencji.

3. W razie rozwiązania Sejmu mają zastosowanie postanowienia ust.2.",

b) dotychczasowe ust.2 i 3 oznacza się jako ust. 4 i 5,

2) w art. 31 ust.1 i 2 otrzymują brzmienie:

"1. Wybory do Sejmu i Senatu zarządza Prezydent nie później niż na cztery miesiące przed upływem kadencji Sejmu, wyznaczając datę wyborów.

2. W razie rozwiązania Sejmu Prezydent zarządza wybory do Sejmu i Senatu, wyznaczając datę wyborów w ciągu czterech miesięcy od dnia postanowienia o rozwiązaniu Sejmu.",

3) art.58 skreśla się,

4) w art. 67 ust.1 otrzymuje brzmienie:

"1. Rzeczpospolita Polska umacnia i rozszerza prawa i wolności obywateli.",

5) w art.68 oznaczenie ust.1 i ust.2 skreśla się,

6) w art.72 w ust.2 w pkt 6 wyrazy "dla dzieci robotników, pracujących
chłopów i inteligencji" skreśla się,

7) w art.83 oznaczenie ust.1 i ust.2 skreśla się,

8) w art.84:

a) w ust.1 wyrazy "ludu pracującego miast i wsi" skreśla się,

b) w ust.2 wyrazy "ludu pracującego" skreśla się,

9) w art.90 wyrazy "socjalistycznej dyscypliny pracy," skreśla się,

10) art. 96 otrzymuje brzmienie:

"Art. 96. Każdy obywatel może być wybrany do Sejmu i Senatu po ukończeniu 21 lat, jeżeli stale zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 5 lat.",

11) art. 99 otrzymuje brzmienie:

"Art. 99. Prawa wyborcze nie przysługują osobom ubezwłasnowolnionym prawomocnym orzeczeniem sądu z powodu choroby psychicznej lub niedorozwoju umysłowego oraz osobom, które prawomocnym orzeczeniem sądu zostały pozbawione praw publicznych lub wyborczych."

Art. 2.

Prezydent zarządzi najbliższe wybory do Sejmu i Senatu, wyznaczając datę wyborów na dzień ustawowo wolny od pracy, przypadający jesienią 1991 r., jednak nie później niż do końca października.

Art. 3.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

U Z A S A D N I E N I E

Konieczność dokonania zmian w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej związanej z reformą prawa i systemu wyborczego umożliwiającą przeprowadzenie wyborów parlamentarnych wynika z dwóch powodów.

Zniesienie w 1989 r. instytucji dekretów z mocą ustaw i zniesienie systemu sesyjnego wymaga w konsekwencji zniesienia także przerwy międzykadencyjnej. W normalnych warunkach - a tym bardziej w okresie dokonujących się głębokich przeobrażeń ustrojowych, zwłaszcza w dziedzinie gospodarki - nie można dopuścić do sytuacji, aby w okresie dwóch lub trzech miesięcy między zakończeniem kadencji Parlamentu a ukonstytuowaniem się nowego Parlamentu po wyborach nie działał żaden organ ustawodawczy. Proponowane nowe brzmienie art. 21 ust. 2 Konstytucji znosi zatem przerwę międzykadencyjną. W związku z tym musi ulec zmianie art. 31 ust. 1, dotyczący zasad zarządzania wyborów parlamentarnych.

Zaproponowany nowy system wyborczy do Sejmu, przewidziany w projekcie nowej ordynacji wyborczej stwarza jednak potencjalną możliwość zwiększenia liczby wybranych posłów. W praktyce zwiększenie liczby posłów powyżej 460 może wystąpić. Taka możliwość zwiększenia liczby posłów musi być w normie konstytucyjnej przewidziana. Brzmienie proponowanego przepisu art. 21 ust. 1 Konstytucji dopuszcza zmniejszenie liczby posłów wynikłe w toku kadencji Sejmu wskutek wygasania mandatów i pozwala uniknąć konieczności zarządzania wyborów uzupełniających.

Doświadczenia ostatnich wyborów prezydenckich wskazują na potrzebę uzależnienia biernego prawa wyborczego, czyli kandydowania na urząd Prezydenta oraz na posła i senatora od określonej czasowo zamieszkiwania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej więzi z krajem i jego życiem publicznym. Dlatego proponowane nowe brzmienie art. 96 warunkuje bierne prawo wyborcze 5-letnim okresem domicylu - instytucji znanej wielu ustawom zasadniczym.

Proponowane nowe brzmienie art.99 stanowi w pewnym sensie konsekwencję utrwalonej praktyki określenia wyjątku w odniesieniu do czynnego prawa wyborczego wynikającego z ubezwłasnowolnienia prawomocnym orzeczeniem sądu i odpowiada sugestiom zgłaszanym przez Państwową Komisję Wyborczą.